

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht - Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Ver. Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kon trakt korting.

OPMAKEN EN BOUWEN

Toen gaf ik hun ten antwoord en zeide tot hen: God van de hemel Die zal het ons doen gelukken, en wij, Zijn knechten, zullen ons opmaken en bouwen; maar gijlieden hebt geen deel, noch gerechtigheid, noch gedachtenis in Jeruzalem.
Nehemia 2 : 20.

Wij leven in een tijd van veel nieuwbouw. Bijna overal is dat te zien. Oude stadsgedeelten verdwijnen en nieuwe wijken verrijzen. Zelfs in dorpen wordt het zelfde verschijnsel gezien. Erger is het dat er zoveel nieuwbouw is in een ander opzicht met miskenning van de oude fundamenten. Nieuwbouw in de maatschappij, waardoor de oude fundamenten van Gods Woord en de belijdenis ondergraven worden. Nee, het is de roeping van de Kerk des Heeren ook in onze tijd om te bouwen, maar dan op wat God gegeven heeft en in afhankelijkheid van de Heere. Dan is er uitzicht, zoals we dat horen in het antwoord van Nehemia aan de vijanden van God en zijn volk. God van de hemel, Die zal het ons doen gelukken en wij Zijn knechten zullen ons opmaken en bouwen....!

Nehemia, de schenker van de koning Arthahsasta, had toestemming gekregen om de opbouw van het verwoeste Jeruzalem ter hand te nemen. Al een wonder, dat God het hart van de koning had overgebogen. Het ging de Heere om de herbouw van Zijn huis. Om het wandelen van Israël in de inzettingen des Heeren. Vanuit die God is Nehemia bewogen om de herbouw ter hand te nemen. De ruinen van de stad spreken hem van Israëls schuld tegenover God. Van de smaadheid, die Gods Naam is aangedaan door de zonde van het volk. Met eigen ogen had hij de verbrokkelde muren gezien. Een voorbereiding voor het bouwen, die helaas maar al te veel ontbreekt! Hij gaat maar niet zo aan het bouwen, maar leeft de ellende van Jeruzalems ruinen in. Doch dan klinkt het woord, dat tot opbouw oproept.

De vijandschap blijft niet uit. Een driemanschap stelt zich tegenover Nehemia om de opbouw tegen te gaan. Sanballat de Horoniet, Tobia de Ammoniet en Gesem de Arabier. Geen onbekende vijanden. Er is familie van Israël onder. Zo gaat het door de eeuwen heen. Die het meest naast zijn verbinden zich met de brute vijand. Zij hebben de beschuldiging al klaar: Nehemia en de zijnen plegen revolutie tegen de wettige overheid. Daarachter is hun eigen vijandschap tegen God en Zijn dienst. Zij moeten in wezen van Jeruzalem niets hebben. Zij kanten zich tegen de herbouw van Jeruzalem naar Gods Woord en belofte.

Het is een goede zaak, een nodige zaak: de herbouw van het Jeruzalem bij de afbraak, die alom te zien is. Alle prachtige woorden ten spijt is het afbraak, wat men onderneemt op het erf van de kerk als de oude fundamenten niet erkend worden. Wij denken aan de belijdenis van vrije genade, de waarachtige bekering tot God, de noodzaak van de beleving van de waarheid Gods. Hebben wij het persoonlijk doorleefd, wat de ellende van de kerk van vandaag is?

We horen zoveel klachten, waarin de toon van de vernedering onder God ontbreekt en daarom

ook de oprechte begeerte om dienstbaar gesteld te worden aan de bouw van Jeruzalem in onze dagen. Dan maken wijzelf geen vijanden, maar komen ze vanuit de tegenkanting tegen de waarheid Gods.

Nehemia behoeft niet verlegen te staan tegenover zijn vijanden. Hij, die verootmoediging in de binnenkamer kent, mag in het geloof naar buiten spreken. God van de hemel, Die zal het ons doen gelukken. Hij zegt niet: wij zullen het doen gelukken. Wat zou er van terecht komen? Ook zegt hij niet: we hebben de vergunning van de koning. Het oog des geloofs ziet veel verder en hoger. Het ziet op „God van de hemel”. Die God heeft de beste beloften voor het ellendige Sion. In die beloften zijn de muren van Jeruzalem al lang opgericht. Bij die God is het klaar en van die God wordt het gegeven. Dat staat hier voorop en beheerst alles. Het ware geloof is geen verdienste en leeft niet van eigen verdienste. Het mag Gods beloften in Christus omhelzen, waarin alles gegeven is. Het is voor dat geloof Gods zaak.

En dan: de ruinen maar aankijken? Rustig afwachten, of het ooit anders wordt. Nee. Wij, Zijn knechten, zullen ons opmaken en bouwen. Inderdaad: als Zijn knechten. Vragend naar de wil des Heeren. Om met het oog op het gegevene in God te arbeiden. Dan zal het gelukken. Dat kunnen de verbonden vijanden met al hun listen en lagen niet tegenhouden.

Wat een boodschap klinkt in deze woorden door. Het is niet best, als we van de ontmoetingsdagen naar huis toe gaan met van alles en nog wat, maar niet met het verstaan van eigen nood, niet met het uitzicht des geloofs voor onszelf en Gods Kerk. We kunnen naar huis toe gaan met het grote getal bezoekers. Met de aangename gedachte aan de ontmoeting met elkaar. Met de wetenschap van het verval in de kerk op allerlei manier. En wie zal het ontkennen, dat in dit alles elementen liggen, die spreken? Maar ondertussen kan het zijn dat de herbouw op de oude fundamenten ons toch niet wezenlijk ter harte gaat. Dat dit geloof ontbreekt, dat het in de nood van eigen hart en de Kerk des Heeren van God leert verwachten. Dan is dit de alles-beheersende zaak: God van de hemel, Die zal het doen. Niet een beetje, maar helemaal. Dan kan er tegenover de grootste vijanden goed van God gesproken worden. Dat dat uiteindelijk Nehemia. Dan heeft ieder maar te arbeiden op de plaats, waar God hem gesteld heeft in afhankelijkheid van de God van de hemel, Die alles eist en alles doet.

Maar dan is er een andere zijde voor de vijanden van God en Zijn volk. Nehemia spreekt daar zonder omwegen van. Hij geeft geen zoetsappig antwoord op de vijanden van Jeruzalem, die niet willen en kunnen verstaan, waarom het gaat bij de herbouw van Jeruzalem. Zij krijgen de boodschap mee, dat ze helemaal niet thuis horen in Jeruzalem. In wezen hebben zij er geen voet grond, kunnen er geen rechten laten gelden en zij zullen er vergeten blijven. Hoe scherp wordt hier de tegenstelling getrokken. Geen deel. Dat is erg. Maar het is waar. Vijanden hebben geen deel en krijgen het ook nooit, zolang zij in vijandschap blijven leven. Dat bete-

VAN DE ADMINISTRATIE

Wie kan mij helpen aan het juiste adres van: P. van Zaane, Meeuwenhof 15, Den Haag; W. F. Takkebos, Jan Nobelstraat 17a, Rotterdam. De P.T.T. zond ons blad retour. Bij vernieuwing doen wij het vriendelijk verzoek om bij adresverandering dit tijdig door te geven, extra kortkosten en onaangenaamheden voorkomt men daardoor.

Sinds de laatste verantwoording (20-9) mogen wij de volgende giften vermelden, die wij in dank ontvingen: via Ds. Blom 1 x f 100,— (op een Zendingsdag ontvangen) 1 x f 5,—. Uit de collecte te Dordrecht (Centrum) f 25,— en via J. Wolting te Dordrecht van N.N. een nagift voor de Ontmoetingsdag te Doornspijk f 25,— en verder nog f 20,— aan overbetaling abonnementsgelden totaal f 175,—. Ook mochten wij 8 nieuwe abonnees noteren, waarvoor eveneens onze dank. De herinneringskaarten tot betaling van de 8ste jaargang 1973 zijn inmiddels verzonden, en wij hopen dat niemand verzuimt het verschuldigde abonnementsgeld te voldoen. Spaar mij, om bij nalatigheid, U een kwitantie per P.T.T. te moeten aanbieden. Dat kost U f 1,75 extra, en ons heel veel werk. Belangstellend zien wij Uw reactie tegemoet.

Giro 70 43 50, t.n.v. Adm. „Bewaar het Pand” Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn.

v. d. L.

VAN DE REDACTIE

De laatste keren waren er nogal veel advertenties, die meer dan een bladzijde in beslag namen. Verschillende lezers zouden graag zien, dat de ruimte voor advertenties wordt beperkt en er dus meer plaats overblijft voor artikelen. Dit had onze aandacht al. We zijn het met onze lezers eens, dat advertenties niet teveel plaats mogen innemen. We willen trachten hiermee zoveel mogelijk rekening te houden.

Ter vergoeding is er deze keer een inlegblad. B.

kent ook, dat Nehemia geen samenwerking met hen zoekt. Zij staan aan de andere kant. Is dat hoogmoed? Nee, die scheidslijn trekt de God van de hemel.

Geldt het uiteindelijk voor ons? Zijn we bij alle strijd en vroomheid nog vijanden gebleven van God, van het evangelie van vrije genade? Laten we ons allen onderzoeken. Het gaat niet om de vraag, of ik strijd voor de oude fundamenten en de herbouw van Jeruzalem in deze tijd, maar om de vraag hoe of ik strijd. Er is genade bij de God van de hemel voor vijanden, voor zondaren. Wat welnemend wil de Heere de poorten van Zijn Jeruzalem nog openhouden om een deel te geven in de weg van geloof en bekering. Dan wordt het geleerd geen deel verdiend te hebben en geen gerechtigheid. Dan krijgen arme zondaren een deel uit Christus. En in Hem ligt Jeruzalems herbouw vast.

Want God zal aan Zijn Sion hulp bewijzen
En Juda's steen herbouwen uit het stof.

D. Slagboom.

Dit is het slotwoord dat Ds. S. uitsprak op de ontmoetingsdag te Doornspijk.

Besprekingen van de Heilige Oorlog

50.

Het was door de vleselijke gerustheid die veld begon te winnen in Mensziel, dat de zelfbeproeving er door verdrongen werd. Men kon zich met de staat der genade op de been houden, zodat men wat het standelijke leven betrof weinig

of geen gebruik meer maakte van de proefsteen der genade.

Voorheen was dat geheel anders, want toen gingen men uit van de gedachte dat de staat der genade moest weerspiegelen in het standelijke leven. Men was niet alleen bevreesd de wereld gelijkvormig te worden in vleselijke gerustheid, maar het was ook een staan naar de vernieuwing van het gemoed, om met des te meer liefde en tederheid de wil des Heeren te beproeven om er door gesterkt te worden in het goede.

Maar ach, die bloeitijd is al voorbij. De glans van ootmoedigheid en godzaligheid die verkregen wordt door een verborgen omgang met de Heere, staat niet meer op de voorgrond.

Nu het niet meer was een paraatzijn in de vreze Gods door te ijveren voor de naam en zaak des Heeren, kwam de heer Zelfbedrog tevoorschijn. Een vijand die in al zijn doen en spreken bedriegelijk is en dat welbewust. Hij heeft er dan ook niet de minste kommer over, want de liefde Gods is niet in hem, de wortel der zaak wordt in hem niet gevonden. Zijn leven is een leven uit het beginsel der ongerechtigheid.

De heer Zelfbedrog stoelde op dezelfde wortel van zijn zoon Vleselijke Gerustheid. Alles werd door hem in 't werk gesteld oprechte burgers af te trekken van de praktijk der godzaligheid, opdat zij bepaalde droggronden voor ware levensgronden zouden gaan houden.

Hoe de heer Vleselijke Gerustheid in dienst van zijn vader Zelfbedrog toch wel ingang wist te verkrijgen bij de oprechte burgers van Mensziel, is voor ons waarschuwend.

Zonder wedergeboorte kwam deze vleiende spreker het rad van zijn geboorte om te wenden, wat het gedichtsel van zijn hart slecht en boos deed blijven.

Zo veinsde hij nu de edele Prins te willen dienen tegen Zijn vijanden. Hij bekwam enige kennis van Immanuël. Stout en onbeschaamd waagde hij zich eindelijk in 't gezelschap der stedelingen en ondernam het onder hen wat te praten. Hij wist dat de macht en sterkte van Mensziel zeer groot was en dat het het volk zeer naar de zin moest wezen, dat hij de macht en sterkte der stad zeer verhief en prees. Dus begon hij zijn bedriegerij en leugen door het vermogen en de sterkte van Mensziel te prijzen en te betuigen dat de stad onoverwinnelijk was.

Nu prees hij eens de kapiteins, die zo slagvaardig waren, de slingers en de stormrammen. Dan verhief hij de vestingswerken en sterkten of de zekerheid die de burgers van hun Vorst hadden, dat Mensziel voor eeuwig gelukkig zou wezen.

De man sprak als een heilige, deed alsof hij tot de voornaamste burgers van Mensziel behoorde en niemand vroeg naar zijn geboorteacte. Nog nooit had hij met één van de burgers van hart tot hart gesproken en dat kon ook niet, want de man miste het leven der genade.

Men was lichtgelovig geworden door de zelfbeproeving niet in ere te houden. Deze vreemde en onbekende prediker was zo maar zonder slag of stoot aanvaard. Men dacht er niet aan 't te beproeven of het beginsel der genade in hem gevonden werd. En daar had hij, de stad kenkende, wel op gerekend.

Maar toen hij zag dat enige burgers met zijn redenering gestreeld en ingenomen waren, maakte hij er werk van en ging van straat tot straat, van huis tot huis, ja, van man tot man en bracht het ten laatste zo ver, dat Mensziel naar zijn pijpen begon te dansen. En dat werkte de vleselijke gerustheid niet weinig in de hand.

Hoe is het mogelijk, daar Mensziel door het werk der genade in haar verheerlijkt, zo innig aan de Heere verbonden was. En dat tegen alle vermaningen en waarschuwingen in. De eigenlijke les die Immanuël de stad had gegeven, was, toe te zien dat zij Zijns Vaders liefde en de Zijne nooit zouden vergeten, als ook, dat zij daarin zouden volharden.

Toen Immanuël bemerkte dat de harten van de burgers in Mensziel door de listen van Vleselijke Gerustheid in hun liefde jegens Hem verminderten en kwamen te verkoelen, beklagde en bewende Hij door Zijn Secretaris hun staat en conditie. „Och,” zeide Hij, „dat Mijn volk naar Mij gehoord had en dat Mensziel in Mijn wegen had gewandeld. Ik had het gevoed met het vette der tarwe en onderhouden met honing uit de steenrotsen.”

Dit gezegd hebbende, zeide Hij in Zijn hart: „Ik

zal heengaan en wederkeren tot Mijn hof en plaats, tot zij zullen opmerken en zich schuldig kennen.” En zo deed Hij ook, want zij maakten dat Hij weg moest gaan.

De burgers lieten hun vorige manier van Hem te bezoeken na en kwamen niet aan Zijn koninklijk paleis als te voren.

Zij achtten 't niet of Hij tot hen kwam; ook kwamen zij niet tot Hem. De liefdemaaltijden, die er tussen hen en hun Prins plachten gehouden te worden, bleven nu achter. En hoewel Hij die nog bleef aanrichten en hen daartoe nodigde, zo verzuimden zij bij Hem te komen en hadden geen lust meer in Hem.

Zij verbeidden ook Zijn raad niet, maar begonnen halstarrig en stout in zichzelf te worden, besluitende dat zij nu sterk en niet te bemachtigen waren. Dat zij zeker zaten en buiten het bereik van hun vijanden. En dat hun staat nu noodzakelijk voor eeuwig onveranderlijk moest blijven.

Immanuël, door dit alles bemerkende dat de stedelingen door de invloed van Vleselijke Gerustheid in hun aanhankelijkheid aan Hem en Zijn Vader waren afgenomen, ging gelijk wij zeiden, eerst hun conditie en staat bewenen.

Daarna gebruikte Hij middelen om de burgers te doen verstaan dat de weg die zij waren ingeslagen gevaarlijk was. Want Hij zond de hoge Secretaris om hun zulke wegen te verbieden, maar Die ontdekte tot tweemaal toe dat zij met mijnheer Vleselijke Gerustheid avondmaal hielden. Het ging van kwaad tot erger. Waarom Hij bedroefd werd en wegging naar Prins Immanuël, die, toen Hem dit verhaald werd, zeer beledigd was en bedroefd werd. Ja, aanstalte maakte om terug te keren naar Zijns Vaders hof.

Nijkerk.

R. Kok.

Onze zesde ontmoetingsdag

3

De Heere had ons een goede dag in Zijn gunst gegeven. Hij heeft het in alles welgemaakt. Er lag in alles een bemoediging om op de ingeslagen weg voort te gaan. De belangstelling was groot, de collecte boven verwachting, wat gesproken werd van rijke inhoud. Het waren woorden om over na te denken.

Vriendenbanden werden verstevigd, nieuwe vriendschap werd gesloten. Er was eensgezindheid en samenbinding. We hebben nog met bezoekers gesproken die om zo te zeggen in de verstrooiing leven. Het is in hun kerkelijk leven anders dan het vroeger was. Een ontmoetingsdag is voor hen een verademing. We hopen door onze arbeid zulke mensen vast te kunnen houden. We begrijpen de moeilijkheid van hun omstandigheden. We doen wat binnen ons bereik is. Zulke mensen komen rechtstreeks in aanraking met een andere geest, die zijn invloed is gaan uitoefenen. Zij weten het beste hoe funest dat werkt. We mogen hen niet vergeten.

Doornspijk is uitstekend gelegen voor de bezoekers uit het noorden en ook nog goed te bereiken voor de zuiderlingen. We hadden gevraagd om ook de Geref. kerk te mogen gebruiken. Dat werd welwillend toegestaan. We zijn daar dankbaar voor. Zo konden we alle bezoekers een goede plaats geven. En: in beide kerkgebouwen waren in hoofdzaak dezelfde woorden te beluisteren. Dit leverde dus geen enkel bezwaar op. We hebben echter moeten vaststellen, dat er de voorkeur aan moet worden gegeven, dat alle bezoekers in één gebouw samenkomen. Dat betekent dus, dat we in de toekomst moeten uitzien naar een groter gebouw, althans wanneer we mogen aannemen, dat de belangstelling voor onze ontmoetingsdagen eerder toe- dan afneemt. Dit is wel waarschijnlijk, omdat mede door deze dagen het doel van „Bewaar het Pand” steeds meer bekendheid en instemming krijgt. Dan moeten we denken aan een vergadergelegenheid voor ten minste 1600 à 2000 personen.

Verschillende bezoekers hebben ons al een tip gegeven. Zij noemden allerlei plaatsen. Echter komt niet elke plaats voor een ontmoetingsdag in aanmerking. We hebben nu 3 keer in Dordt vergaderd. Dat is gunstig voor de belangstellenden uit het zuiden en uit het midden van het land. Om de bezoekers uit het noorden tegemoet te komen hebben we in de augustusmaand van

de jaren 1971 — 1973 achtereenvolgens vergaderd in Zwolle, Urk en Doornspijk. We zoeken voor de D.V. in augustus 1974 te houden ontmoetingsdag weer een plaats, die gunstig ligt voor de vrienden en vriendinnen uit het noorden en die ook nog te bereiken is door belangstellenden uit het midden en zuiden.

Er moet dus een plaats van samenkomst zijn, die groot genoeg is om allen te ontvangen. Verder moeten er goede verbindingen zijn. Voldoende parkeergelegenheid is noodzakelijk. Ook moet er gezorgd kunnen worden voor koffie enz.

Laten onze lezers hun gedachten hier eens over laten gaan. Kan iemand een goede tip geven dan houden we ons daarvoor aanbevolen. Men gelieve dan zoveel mogelijk betrouwbare gegevens te verstrekken. We wachten op schriftelijke reacties.

Tenslotte. De commissie van redactie van „Bewaar het Pand”, tevens bestuur van de gelijknamige stichting, hoopt weer met nieuwe moed verder te gaan. In de loop van de laatste jaren zijn ons verschillende medewerkers ontvallen, de predikanten M. Roos, J. van Doorn en M. Baan. Hun taak op aarde is ten einde. Zij hebben hun wens verkregen. We hopen van harte, dat anderen hun plaatsen mogen innemen. De wens leeft bij velen, dat ons blad wekelijks gaat verschijnen. We hopen van harte, dat deze wens binnen niet al te lange tijd in vervulling kan gaan. Dat vraagt echter ook de financiële medewerking van de lezers.

B.

Een blik uit het venster

2

Ook vandaag is die scheiding er. Wanneer het uit God naar voren komt, valt er scheiding. Is er sprake van zielsverootmoediging voor God. Wordt gezien het ware dienen van God naar Zijn Woord en Wet, de ware blijdschap in God, dan vindt dit ook vandaag bij menigeen geen weerklank. Het zet het hart niet in vlam, maar het verwekt ergernis. Vijandschap. Men is er van overtuigd, dat God zo niet gediend hoeft te worden. Het afleggen van het koningskleed is niet noodzakelijk. Men behoeft voor God en mensen niet openbaar te komen als een arm, nederig zondaar. Als een onwaardig mens, die geen recht, noch waardigheid meer over heeft. Die levenshouding, die levensopenbaring wekt niet slechts bedenkingen op, maar verwekt ook verachting, minachting. Dit wordt bemerkt onder de prediking. Wanneer benadrukt wordt, dat dit de gestalte voor God moet zijn. Men stoot zich daaraan. Men ergert zich er aan. Men behoort tot de bezittende klasse. Het woord armmakende genade is een antiek woord. Het hoort niet thuis in het christelijk woordenboek. Laat staan, dat we die genade moeten kennen. Men is een kind van God. Men bepaalt ook zelf, hoe God gediend moet worden. Men heeft een eigen visie op het ganse leven. Zeker kent men blijdschap. Men wil blij zijn. Men wil blij door het leven gaan, maar die blijdschap staat niet in relatie met ootmoed. Er is een juichend christendom zonder ootmoed. Zonder de beleving van eigen onwaardigheid. Zonder het waarachtig zondaar zijn voor God.

De afscheiding voltrekt zich. Voltrekt zich in het hart. Wordt gehoord in het woord. Wordt bemerkt in de levenshouding. David ging goedsmoeds verblijd in God naar huis. Hij wil zijn huis zegenen. Waar het hart vol van is, daar wil de mond van spreken. Liefde en blijdschap zijn mededeelzaam. Hij krijgt echter geen gelegenheid om te zegenen. Michal kan haar haat en vijandschap niet verbergen. Haar afkeer van David maakt zij kenbaar. Sarcastisch is haar taal. Vlijmscherp zijn haar woorden. Haar woorden zijn doeksteken. Dit herhaalt zich nog.

Michals levenshouding wordt gezien in de samenleving, in de kerken en de gezinnen. Soms is het aan de gelaatsuitdrukking al te zien, wat er leeft in het hart. In de kerk en zelfs aan de avondmaalstafel. Er is een innerlijke afkeer. En tijdens gesprek wordt dit met het woord bevestigd.

David kwam vanuit het voorportaal des hemels in het voorportaal van de hel. De woorden van Michal treffen hem. Treffen hem zeer diep. En komt hij na Michals woorden tot een compro-

mis? Dit is hem onmogelijk. De orde van Gods koninkrijk duldt geen compromis. Michal heeft zich van binnen uit van David afgescheiden en nu laat David duidelijk horen, dat hij niet meer naast, maar tegenover Michal staat. Er valt een scheiding om 's Heeren wil.

Zo kunnen we leven onder één dak. In één gezin. In dezelfde kerk, maar toch is er gescheidenheid. Gescheidenheid om het leven. Om het leven Gods. Positief belijdt David: „ja, ik zal spelen voor het aangezicht des Heeren”. Dit spel berouwt hem niet. Daar schaamt hij zich niet voor. Zijn vermaak ligt in God. In God en zijn dienst. Hij is zelfs bereid zich nog dieper te vernederen. Op de weg van zelfverering wil hij vorderingen maken. En de dienstmaagden, waar hij één mee was, met hen zal hij verheerlijkt worden. God zal hem genade en eer geven. Met het eenvoudige volk weet hij zich één. Daar staat hij niet ver boven. Daar staat hij naast. Hij is koning en als koning staat hij boven de eenvoudigen, maar als het over het geestelijke gaat, staat hij aan de zijde van de kleine luyden. Het volk, dat zich schaamt om de ark des Heeren. Het volk dat het hebben moet van en alleen leven kan door de genadige tegenwoordigheid van God. Het volk, dat zich in ootmoed neerbuigt voor God en kent de hartelijke blijdschap in God.

Zo is het ook bij de ware voorgangers. Een zich één weten met het eenvoudige volk van God. Als het gaat over het leven Gods en de bijbelse levensgezindheid wordt er een band gevoeld. Op de preekstoel en onder de preekstoel. David één met dit volk. Wie de kinderlijke omgang met God mist, mijdt, haat zelfs dit volk. Men staat ver boven dit volk. Men wil dit volk beleren, maar niets van dit volk leren. Verachtelijk wordt over hen gesproken. Het zijn de lieden van de nachtschool. Ze leven in een klein kringetje. Ze hebben maar een kleine bijbel. Hun ogen zijn gesloten voor de problemen van deze tijd. Die problemen komen niet aan de orde. Ze kunnen ze ook niet bespreken, want daartoe ontbreekt de ontwikkeling. Eén zaak wordt echter voorbijgezien, dat de Heere levenswijsheid geeft. Levensinzicht en doorzicht. In het verborgene maakt Hij wijsheid bekend. En die wijsheid is dwaasheid in de ogen van de wijzen van onze tijd. Van allen die leven bij de rede, bij het intellect. Er valt een scheiding in het huis van David. Er valt een scheiding vandaag. Die scheiding zal als God het niet verhoedt een eeuwige scheiding zijn. Wie zichzelf verhoogt, die zal vernederd worden. Wie zichzelf vernedert, zal door God verhoogd worden. De nederigen geeft God genade. Reeds in dit leven. Het leven blijft niet zonder vrucht. Niet zonder geestelijke vrucht.

Michal ontving die vrucht niet. Zij bleef leven als koningin. Zij stierf als vorstin. Zij bleef Davids vrouw, maar werd geen moeder. Zij stierf zonder kinderen. Zij bleef, wie zij was tot haar laatste levensuur toe.

Zo kunnen we ook vandaag in de samenleving, in het gezin, in de kerken staan, belijdende de Naam des Heeren, zelfs verkondigende de dood des Heeren, maar zonder geestelijke vrucht, zonder geestelijk leven. In trotsheid en verhevenheid kan men zijn weg gaan. Laag neer zien, minachtend neerzien op de ootmoedigen. De blik van hen afwendend en opmerken: „zo wil ik niet leven en zo kan ik niet leven”. En God zegt: „Zo zult gij niet leven”. Wie de orde van het koninkrijk Gods niet kent, heeft geen toekomst. Geen eeuwige toekomst. Want God ziet van ver met gramschap aan, die ijd'le waan der trotse zielen.

Wie de orde van het koninkrijk kent zal leven. Eeuwig leven. Want in de grondwet van het koninkrijk staat geschreven: „Hij slaat toch, schoon oneindig hoog, op hen het oog, die need'rig knielen.

M. C. Tanis.

Bevinding is vrucht van de beproeving

3

Maar nu het genadewerk des Heeren bij het ontmoeten van en het spreken met Boaz zo duidelijk tot openbaring is gekomen, begeert zij in diepe verootmoediging er steeds meer kennis van te mogen bekomen. „En zij zeide: Laat mij genade vinden in uw ogen, mijnheer, dewijl gij mij getroost hebt en dewijl gij naar het hart van uw

dienstmaagd gesproken hebt, hoewel ik niet ben gelijk één uwer dienstmaagden.”

Zie, in de bevindelijke kennis van Gods ontfermende liefde komt haar hart steeds meer in verootmoediging voor het aangezicht des Heeren. Ruth is de minste van al de dienstmaagden op de akker van Boaz. Het wonder van Gods genade dat is in de bevinding der heiligen versiert haar hart met de dienende liefde van Christus. „Als het nu etenstijd was zeide Boaz tot haar: Kom hier bij, en eet van het brood en doop uw bete in de azijn.”

Was het Ruth al een wonder aren te verzamelen op de akker van Boaz en kennis te mogen bekomen van de geestelijke familieband, wat moet het haar dan wel een oorzaak van verwondering geweest zijn toen het etenstijd werd een plaats van Boaz te mogen ontvangen aan zijn tafel. Gekomen vanuit de duisternis van het heidendom zit zij nu in het licht van Gods heerlijke heilsopenbaring. Deze tafel is de tafel des verbonds tot versterking van de band des verbonds. Haar hart moet steeds inniger verbonden worden aan de Heere door Zijn kind en knecht Boaz. En zo wordt het wonder van deze bevindelijke kennis steeds groter. Haar heilzon is aan het dagen, zij zal van een Ander worden.

„Zo zat zij neder aan de zijde van de maaiers en Boaz langde haar geroost koren en zij werd verzadigd en hield over.”

Zij komt tot de kennis van Boaz, van wien zij het burgerrecht ontvangt om op zijn akker aren te verzamelen. En door hem werd zij gesteld aan zijn tafel, om uit zijn hand van zijn brood te eten en uit zijn beker gelaafd te worden. Dat had voor haar hart een diep geestelijke betekenis, een bevinding waardoor zij inniger aan de Heere en Zijn dienst verbonden werd. En zo is deze beleving op de weg des geloofs tot versterking van het geloof.

Ruth heeft in het land des Heeren aan de tafel des verbonds gezeten om verzadigd te worden en over te houden, en dat bewaarde zij tot onderhouding van de gemeenschap der heiligen met haar schoonmoeder.

Nu heeft de Heere de keus van haar hart, de bede van haar leven, vervat in de woorden „uw volk is mijn volk en uw God is mijn God,” gegeven. Nu mag zij dat na een zware beproeving van een totale onmogelijkheid, bevindelijk beleven. En die heerlijke beleving geeft de Heere dan van stap tot stap.

Hoor maar wat Boaz zijn jongens opdraagt, als Ruth opgestaan is om opnieuw aren te verzamelen, zeggende: „Laat haar ook tussen de garven oplezen en beschaamt haar niet.” Want zij is met ootmoedigheid bekleed.

Die Boaz toch. Wat mag dat alles toch wel beduiden? Nee, zij kan de diepte van dat alles niet peilen, en het doel waartoe niet bevroeden. Maar dat schaadt het heerlijke niet van hetgeen zij mocht beleven op het erf van het verbond. De Heere houdt het nog wat verborgen, om langzamerhand door Hem steeds dieper in dat heil geleid worden.

Vol verwondering houdt Ruth een efa gerst over als het graan van het kaf gezuiverd is, want dat is de hoeveelheid van 36 liter.

Daar gaat door Gods goedheid van deze zaak een geweldige spraak uit. En die spraak is de spraak van haar innerlijke beleving. Deze morgen is zij met een totale ledigheid op stap gegaan al was zij niet zonder verwachting vanuit Gods ontferming. Want de Heere zegt: „Laat uw weduwen op Mij vertrouwen.” En dat was het enige wat haar moed gaf om er op uit te gaan. Maar de beleving van die kinderlijke afhankelijkheid is door de Heere bekroond met blijken en bewijzen van Zijn gunst.

Ruth is geweest op de akker van de milddadige Boaz en daarvan is deze zak vol graan een sprekend bewijs. En we overdrijven niet wanneer wij zeggen tot roem van Gods genade, dat deze zak vol bevinding is. Van deze bevinding zou Ruth wel een hele dag kunnen spreken. En dat blijft bewaard in haar hart om er eeuwig van te zingen. Zij spreekt heden tot ons van die innerlijke geloofsbeleving opdat ons hart er door ingenomen zou worden. Met verwondering zag haar schoonmoeder wat Ruth had opgelezen, wat zij er van haar verzadiging aan de tafel van Boaz had overgehouden. En in deze verwondering riep Naomi uit: „Gezegend zij hij de Heere die zijn weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de doden.”

Dat was een dankzegging die opkwam uit haar hart. Want deze bevinding was vrucht van de beproeving waaruit zij was opgekomen toen zij tot de Heere wederkeerden.

En zo werd haar aan het einde van deze wonderlijke dag nog een familiegeheim bekend gemaakt. „Voorts zeide Naomi tot haar: Die man is onze nabestaande, hij is één van onze lossers.” Want door alles heen gaat het voor haar schermen dat Boaz gedacht heeft aan het Leviraats-huwelijk, zodat Ruth niet altijd een vreemde behoefde te blijven.

In de beproeving gaat het om het alleen staan, voor eigen rekening staan, om daarin de Heere aan te kleven. Maar in de bevinding wordt men van een Ander. En daarop wordt Ruth door Naomi gewezen. Hoe wonderlijk toch, dat zij die voor de Heere en Zijn dienst alle huwelijkskansen prijs gaf, van Hem de allerbeste huwelijkskans wordt bekend gemaakt. Op de heerlijke weg van de bevinding gaat het van heerlijkheid tot heerlijkheid. „En zij zullen zingen van de wegen des Heeren; want de heerlijkheid des Heeren is groot.

Soest.

R. Kok.

Naar de katechisatie

141

HET DERDE GEBOD (slot)

Zoals we reeds opmerkten, verwerpen de Dopers de eed. Zij beroepen zich op Bijbelplaatsen, o.a. op Mattheus 5:34, Jakobus 5:12.

Wanneer Christus tot de farizeërs zegt: „Maar Ik zeg u, zweert ganselijk niet”, dan bedoelt Hij ermede hen te waarschuwen voor het LICHT-VAARDIG zweren, namelijk over allerlei kleinigheden. Daarmede wordt de NAAM des Heeren ijdelijk gebruikt.

En wanneer Jakobus schrijft: „Mijne broeders, zweert ganselijk niet”, dan betreft hij het zweren bij de Gemeente des Heeren (Mijne broeders) en daarin mag de eed niet gedaan worden. Het zou een miskenning zijn van de tegenwoordigheid des Heeren. Voor haar geldt het: „maar uw ja zij ja en het neen, neen.”

Het Godzalig eedzweren is op Gods Woord gegrond. Zo hebben de Aartsvaders gezwoeren. Abraham bij Abimelech te Berséba. Jacob bij de ontmoeting van Laban. David bij Jonathan. Zo lezen we ook, dat Jezus Zelf heeft gezwoeren, voor Kajafas' rechterstoel. En bovenal heeft GOD ook Zelf gezwoeren, namelijk bij Zichzelf: „Zeg tot hen: zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE: zo Ik lust heb in de dood des goddelozen.” Ezech. 33:11.

Ook heeft Jezus Zelf gezwoeren, namelijk voor Kajafas' rechterstoel.

De eed wordt afgelegd onder aanroeping van de Naam des Heeren. Nu geeft de overheid permissie om inplaats van de eed een belofte af te leggen voor hen, die bezwaar hebben tegen het afleggen van een eed. Wanneer we gehoord of gelezen hebben, dat uit de TROONREDE, door H.M. onze vorstin uitgesproken, de bede om de ZEGEN des Heeren is weggelaten, wat zal men dan doen met de eed, die onder aanroeping van 's Heeren Naam gedaan wordt?

Al driester verheffen zich de machten uit de afgrond. Het „nòch God, nòch meester” dringt al dieper door. Men wil God op alle terreinen van het leven uitbannen.

Maar, hoe staat het nu bij òns ten opzichte van het „Godzalig eedzweren”?

Mogelijk hebben we nooit een eed voor de overheid afgelegd. Gaan we daarom onschuldig uit voor God ten deze? Volstrekt niet. En we denken hier aan de beloften, die voor Gods Aangezicht worden gedaan in het midden van de gemeente, aan het ja-woord op de vragen van de heilige Doop, bij de bevestiging van het huwelijk in de gemeente, bij het afleggen van openbare belijdenis. Is dit „ja-woord” dan niet gelijk aan een „eed”? Wat al „mein-eden” worden dan niet gepieegd vóór God! Wie zal onschuldig kunnen uitgaan ten opzichte van het HOUDEN van die eden? Dat is: met ons „bevestigen van waarheid en trouw”? Hoe brengen we het er af bij de opvoeding van onze kinderen? In ons huwelijksleven? Na het afleggen van onze belijdenis? In het „ambtelijk” leven? Of na een ziekbed, toen men misschien de Heere beloofde, anders zijn leven te zullen inrichten?

En moeten we nog niet verder terug? Naar het

Paradijs, waar we in ons verbondshoofd Adam onze Schepper de dienst hebben afgezworen en een „voorzichtig verdrag hebben gesloten met de hel”? Hebben we dan niet de eeuwige dood verdiend? Zijn we hieraan ontdekt? Hebben we dit door genadebearbeiding des Geestes leren inzien en is daaruit een roepen tot God geboren? Smeek hierom! Dat Gods Geest ons de dienst der zonde, der wereld en des duivels doe afzweren en ons brenge tot die hartelijke keus, van welke de dichter van Psalm 119 belijdt:

„Ik zwoer en zal dit met een blij gemoed
Bevestigen, in al mijn levensjaren,
Dat ik Uw Wet, die heilig is en goed,
Door Uw genâ bestendig zal bewaren.”

Is het niet een eeuwig wonder, dat God van den hemel ZELF zweert: „Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijnen weg en leve.”

En U, die bekommert zijt over zoveel ONTROUW tegenover den Heere en Zijn dienst, u schuldig ziet en moet belijden: „En ga niet in het gericht met uwen knecht; want niemand, die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn”, wel, vertrooste de Heere u door u te wijzen op Hem, Die volmaakt „waarheid en trouw heeft bevestigd” vóór Kajafas' rechterstoel, ja, voor Zijn Vader in al het werk, dat Hij volbracht heeft voor een doemwaardig volk!

Vertrooste Gods Geest het in-zichzelf-ontrouwe volk met de betuiging van de God des eeds en des Verbonds: „Alzo heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal. Want bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken en het Verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer.” (Jes. 54 : 9 en 10).

v. L.

C.F.S.R

We willen even wijzen op het bestaan van de Civitas Studiosorum in Fundamento Reformato, d.w.z. Studentenvereniging op Gereformeerde Grondslag.

Zij heeft als grondslag de Heilige Schrift en aanvaardt als daarop gegrond de Drie Formulieren van Enigheid. Zij is van belang voor studenten aan universiteit of hogeschool. Daar komt men terecht in een andere omgeving dan waarin onze jongens zijn opgevoed. Er komt dan kritiek op hen en hun levenshouding, wanneer zij hun opvoeding niet willen verloochenen. Er komen vragen op ethisch, maatschappelijk en kerkelijk terrein op hen af. Het is dan prettig deze problemen te kunnen bespreken met mede-studenten, bij wie deze problemen ook leven. Door een lidmaatschap van de C.F.S.R. kan men de band met het thuisfront bewaren. Bovendien worden er contacten gelegd met studenten van andere studierichtingen. De vereniging heeft ongeveer 300 leden, die afkomstig zijn uit de rechtervleugel van de Gereformeerde Gezindte. Er is een bijbelkring, waar een gedeelte uit Gods Woord wordt besproken. Verder kan men kiezen uit verschillende andere kringen. Ook worden er lezingen van allerlei aard gehouden door leden en gastsprekers van buiten de C.F.S.R. Het is een studievereniging, waarbinnen persoonlijke kontakten en gezelligheid erg belangrijk zijn. Zij wil de gereformeerde beginselen bestuderen en bewaren. Men kan het eerstejaarsnummer van het blad „De Civitate” aanvragen en kontakt opnemen o.a. bij Mart Sinke, Theemsdreef 394, Utrecht, tel. 030 - 616193 (landelijk propagandakommissaris).

B.

Genesis 2 en 3

15

We zouden nog terugkomen op de gedachte van prof. Oosterhoff, dat we in Gen. 2 en 3 te maken met een symbolische en niet met een historisch nauwkeurige weergave van wat eenmaal is geschied.

Wanneer er met een vis-lens een foto gemaakt wordt krijgt men een ander beeld dan wanneer van hetzelfde voorwerp een foto gemaakt wordt met een gewone lens. In het eerste geval krijgen we een foto, zoals een vis de werkelijkheid ziet. In het tweede geval, zoals wij die zien. In het eerste geval is de werkelijkheid voor ons, in het tweede geval voor een vis — een ogenblik aan-

genomen dat die waarneming voor een vis mogelijk zou zijn — vertekend. Maar in beide gevallen is de achtergrond, het beeld voor ogen gesteld. Daar gaat het om. Een vis zwemt in het water en hij ziet de wereld buiten hem met zijn vis-oog en zijn waarneming bedriegt hem niet. Zo is het ook met de mens.

We nemen nog een ander voorbeeld. De aarde is rond. De beste voorstelling krijgt men door middel van een globe, die alles op een juiste schaal weergeeft. Al eeuwenlang is men bezig door middel van kaarten de werkelijkheid weer te geven. Dat kan alleen bij benadering, omdat daarin nooit de factor van de ronding van de aarde kan worden weergegeven. Maar de kaarten worden zo getekend, dat men zich toch een juiste voorstelling kan maken. Men kan er op zee en in de lucht en overal mee werken en men komt tot de ervaring, dat de kaarten kloppen met de werkelijkheid. Dit is natuurlijk slechts betrekkelijk, omdat we te maken hebben met menselijke arbeid.

Hoe is het nu met de symbolische weergave van wat eenmaal is geschied? Kunnen we door een „symbolische” lens de werkelijkheid zien? En is dat dan dezelfde werkelijkheid als die te zien is met een gewone „historische” lens? Of anders gevraagd: ziet iemand, die gelooft in een symbolische weergave van de werkelijkheid die historische werkelijkheid op de achtergrond op dezelfde wijze als iemand, die gelooft, dat we in Gen. 2 en 3 een historisch nauwkeurige weergave hebben van wat eenmaal aan het begin van de mensheidsgeschiedenis heeft plaats gehad?

Het blijkt voldoende uit het betoog van prof. Oosterhoff, dat beide beschouwingen niet met elkaar in overeenstemming zijn te brengen. Iemand als de schrijver ziet het begin van deze geschiedenis anders dan iemand, die nog vasthoudt aan de letterlijke weergave van dat begin.

Dit kan worden opgemaakt uit wat prof. Oosterhoff schrijft in het gedeelte, dat we in het vorige artikel hebben aangehaald. Ieder die nauwlettend leest kan dit opmerken. Dit kan bv. ook worden opgemaakt uit wat hij schrijft over de paradijsrivieren. Die hebben hun loop gehad zoals de Heilige Geest ons dat laat beschrijven, dus letterlijk opgevat. Of ze kunnen heel anders gelopen hebben. Het was de bijbelschrijver te doen om een symbolische weergave. De werkelijkheid vervaagt en verdwijnt in de mist van het symbool. En als het goed mist zie je alles verkeerd.

Ditzelfde geldt ook bij het spreken van de slang. Het is een van twee: de slang heeft gesproken of zij heeft het niet gedaan. Zegt de letterlijke opvatting, dat zij heeft gesproken, en de symbolische van niet of mogelijk niet, dan is hier geen overeenstemming tussen beide opvattingen. Die zijn niet met elkaar te verenigen. Op deze wijze maakt men ten slotte alles in Gods Woord onzeker.

Neem nu bv. de gedachte, dat de bijbelschrijver bij zijn weergave van wat in den beginne geschiedde rekening heeft gehouden met alles wat er in de dagen van Israël aan volksgeloof rondom was, dan stuiten we op twee ernstige bezwaren.

Het eerste is, dat zo wordt gesteld, dat de Heilige Geest, de eigenlijke Schrijver, Zijn openbaring hult in het kleed van de tijd van Israël. Dat stelt de openbaring als zodanig al onzeker. We moeten de bijbel als een oosters boek zien. Zo wordt gesteld. De bijbelschrijver komt op de voorgrond. Dat is een man van zijn tijd. Hij kent de mensen aan wie of voor wie hij schrijft. Van het werk van de Heilige Geest merken we niet veel. Het heeft veel overeenkomst met opvattingen over de prediking, waarbij niet op de voorgrond staat: alzo zegt de Heere, maar de vraag, hoe de prediking kan worden aangepast aan de hoorders van onze tijd. Welke funeste gevolgen dat heeft behoeven we hier niet te zeggen. We willen blijven bij het: alzo zegt de Heere en ook bij de erkenning, dat al de Schrift van God is ingegeven. Het gaat niet om de bijbelschrijver, maar om God, Die Zich openbaart.

Ons tweede bezwaar geldt de gedachte, dat we alleen de Schrift kunnen lezen en verstaan, wanneer we het oosterse coloriet daarvan kennen. Dat wil al eerst zeggen, dat er tevoren geen, althans niet dezelfde openbaring was, maar dat laten we hier rusten. Het wil voor ons zoveel zeggen, dat eeuwenlang de Schrift niet begrepen is.

Dan moeten we terug naar de opvatting van Rome, dat alleen de geestelijken de Schrift kunnen verklaren. Dat heeft ingrijpende consequenties, want dan hebben de gelovigen eeuwenlang de Schrift niet recht gelezen en nooit goed verstaan. Dat is echter niet vol te houden, omdat de Heilige Geest allen onderwijst, die op de leerschool des Geestes komen. Wat voor wijzen en verstandigen verborgen is, openbaart de Heere Zijn kinderen.

Daarom zijn er altijd eenvoudige mensen geweest, die niet van slangencultuur enz. afweten en niet veel ontwikkeling hebben gehad of zelfs naar menselijke maatstaf genomen achteraan komen, maar die er blijk van geven, dat de Heere hen onderwijst. Op de Hogeschool van de Heilige Geest, de enige Schriftuitlegger, ontvangen zij kennis van God en goddelijke zaken, zoals niet op een andere hogeschool geleerd kan worden. En ook hoogleraren hebben dit geestelijk onderwijs nodig om van God geleerd te zijn. B.

Schriftuurlijk-bevindelijk

6

Hier volgt dan het artikel uit het kontaktblad van een der kerken van 10 juni 1973 :

PERSPEKTIEF.

Volgens belofte nu iets over het blad „Bewaar het Pand” en over de zin of onzin van een dergelijke toogdag van vrienden van dat blad.

Ik zal geen beoordeling geven over het blad zelf — zoals gezegd: ik ben geen abonnee en krijg het slechts zo nu en dan eens in handen. Het gaat mij nu alleen om (een beoordeling) van de achtergronden.

Zoals de naam van het blad al zegt: de redactie en de vrienden willen bewaren, conserveren, conservatief zijn. Nu is dat op zichzelf een bijbels begrip. Alleen is wel bepalend, wat er geconserveerd, bewaard wordt. In 1 Tim. 6 (de naam van het blad komt uit vs. 20 van dit hoofdstuk, uit de Statenvertaling) gaat het over de gevaren van de rijkdom en een dwaalleer, die apert inging tegen de Schrift. Daartegenover moet Timotheüs het ware geloof en de bijbelse leer bewaren. Het gaat dus maar niet over terminologie, maar over wezenlijke dwaalleer. Stond dit nu ook op de achtergrond bij de oprichting van „Bewaar het Pand”? Men was ontevreden met „De Wekker”: de inhoud daarvan zou niet „praktisch” genoeg zijn, te weinig de „praktijk der Godzaligheid”, de wedergeboorte, de weg des geloofs met zijn staten en standen, zijn gevoelens en bevindingen behandelen, geen geestelijke leiding geven, te weinig waarschuwen, de „tale Kanaäns” zou er te weinig in doorklinken enz. Nu is er geen enkel blad ideaal: natuurlijk is er ook kritiek te leveren op „De Wekker” en de inhoud daarvan. En toch werd en wordt in „De Wekker” geestelijke leiding en voorlichting gegeven, maar dan op breder terrein dan de „vrienden” wensten en in taal van vandaag. In een dergelijk blad moeten niet alleen maar „preken” staan, maar moet besproken worden, wat zich in ons kerkelijk leven en in de kerken in het algemeen voordoet, en dat in de ruimste zin van het woord. In elk geval: de „verontrusten” gingen door en kwamen met een eigen blad, „Bewaar het Pand”.

En elke keer, dat ik een nummer van dit blad in handen kreeg en las, kreeg ik de indruk, dat het pand, dat bewaard moest worden, was en is: de theologie van de Nadere Reformatie alleen en niet de Reformatorische leer allereerst; bepaalde aksenten van het geloofsleven, zoals zonde- en ellendekennis en niet de volle klanken van het Evangelie; het eng-geestelijke terrein van het leven met de Heere alleen, en niet het volle terrein van het leven, zoals dat zich ook kerkelijk aan ons voordoet; de termen en uitdrukkingen van een paar eeuwen terug. Dat lijkt het pand, dat bewaard moet worden. Maar zou dat de bedoeling zijn van 1 Tim. 6?

En het gevolg: „De Wekker” van lezers beroofd en daarmee de Opleiding van predikanten — immers: de baten van „De Wekker” zijn voor de Theologische Hogeschool! Als je zoiets bevordert, dan moet je er toch wel heilig van overtuigd zijn, dat „De Wekker” een anti-christelijke koers vaart, dat de redactie daarvan de christelijke (gereformeerde) leer verlaten heeft! Dan mag de reden niet zijn een bepaalde terminologie, bepaalde aksenten, die gemist worden. Vandaar mijn afkeer van dit blad. „Bewaar het Pand” is eigenlijk een „anti-Wekker”, wil de af-

braak van de Theologische Hogeschool bewerkten, kan ons kerkelijk leven vergifigen en polarisatie in de hand werken.

Dat blijkt dan o.a. ook uit een dergelijke toogdag van vrienden van „Bewaar het Pand”. Het „Kerkblad voor het Noorden” roept zijn abonnees niet elk jaar bijeen. Er worden geen toogdagen gehouden van „vrienden van de Telegraaf”. „Bewaar het Pand” doet dat wel; daarmee blijkt ze te zijn een orgaan, een partijblad. Voor de lezers van „De Wekker”, nee, voor alle leden van onze Kerken wordt, omdat ze de Theologische Hogeschool een warm hart toedragen, jaarlijks een schooldag gehouden. Als „Bewaar het Pand”, als „anti-Wekker” een toogdag voor vrienden houdt, dan wordt zoiets als een „anti-Schooldag”.

Ik zeg niet, dat dat de vooropgezette bedoeling is, maar zo wordt het in de praktijk. En dat is gif voor ons kerkelijk leven! En als dan de toon van de sprekers is op zo'n toogdag, zoals uit het persbericht blijkt: ontevreden, schelden, stoten uitdelen, negatief, afbrekend, dan is dat een groot gevaar, dat onze Kerken bedreigt.

Verskil in aksentuering is er, binnen onze kerken ook. Maar zo wordt dat verschil willens en wetens steeds groter gemaakt en opgeblazen. We hebben op onze hoede te zijn voor gevaren van links; allerlei linkse ideeën en ideologieën rukken op en bedreigen de Kerk vandaag. Maar door het lezen van dergelijke dingen word je ook waakzaam gemaakt voor dreigingen van de andere kant. Als ultra-rechts negativistisch, afbrekend oprukt, wees ook dan waakzaam! Nee, dat bericht in „Trouw” deed me huiveren. Wat verspillen wij toch vaak onze energie!

Boven het bericht over de toogdag in genoemd ochtendblad „Trouw” stond een ander verslag met als kop: „Jongeren bereiden zich voor op Evangelisatie tijdens de vakantieweken”. Dat ging over Hervormd Gereformeerde jongelui, die deze zomer in 12 vakantie-centra het Evangelie van Jezus Christus gaan brengen. Kijk dáár zit perspectief in voor het Rijk van God! Als we ons eens wat meer gingen richten op de schreeuwende nood van mensen zonder God en zonder hoop in deze wereld?

Dát is werk met perspectief! Een toogdag houden van een dergelijk blad, biedt dat perspectief beslist niet. Dat is alleen maar hoopvol voor de Boze, die zo graag de Kerk verwoest wil zien!

J. D.

Tot zover dit artikel, dat we volledig overnamen. Uit zo'n artikel blijkt opnieuw, dat de verschijning van ons blad en de ontmoetingsdagen verantwoord en noodzakelijk zijn.

B.

DE THEOLOGISCHE HOGESCHOOLDAG

Voor de jeugd

Beste Jongelui!

Dit artikel wijkt enigszins af van z'n voorgangers. We hebben er boven geschreven „voor de jeugd”, hoewel het daar niet uitsluitend voor bedoeld is. Het draagt een meer algemeen karakter. Doch omdat men gewend is, onder dit opschrift iets van onze hand te lezen, daarom hebben we voor dit artikel het opschrift maar gehandhaafd. Misschien zegt menigeen al onder het lezen: Wat zou er voor ditmaal komen?

Het is onze bedoeling om iets te schrijven over de Schooldag, die zaterdag 15 september 1973 te Apeldoorn gehouden is. We zijn er zelfs geweest en hebben er veel vrienden van „Bewaar het Pand” ontmoet. Dat zijn mensen die het aloude Christelijke Gereformeerde beginsel van harte liefhebben. Laat men hier goede nota van nemen!!

Laten ook diegenen dat doen, die helemaal geen vrienden van „Bewaar het Pand” zijn. Want die waren er natuurlijk ook. Ik geloof dat zelfs één van de sprekers op de Schooldag daaronder gerekend moet worden. Er waren op die dag verschillende sprekers. Doch er waren twee hoofdsprekers, die beiden een onderwerp hadden, dat lag in het verlengde van elkaar. De een moest spreken over het persoonlijke geloofsleven, terwijl de ander spreken zou over het geloofsleven in de gemeente. Ik geloof dat ik de intentie van de onderwerpen zo wel aardig weergeef.

Van de beide onderwerpen heeft een verslag gestaan in de dagbladen. Ook in ons kerkblad „De

Wekker”. Van beide onderwerpen zijn ook flitsen uitgezonden over de E.O. Nu is het altijd gevaarlijk om op krantenverslagen af te gaan. Want die geven nooit de letterlijke tekst van hetgeen gezegd is. De verslaggever matigt zich menigmaal een bepaalde vrijheid aan, door de spreker dingen te laten zeggen, die helemaal niet gezegd zijn, of zeker zo niet bedoeld zijn. Dat kan ten gunste en ten ongunste gebeuren. Het kan ook wezen dat de spreker zelf een verslag indient en daaruit dingen weglaat, die door hem toch wel gezegd zijn, maar die hij om tactische redenen liever niet via de pers de wereld in laat gaan.

Met een uitzending voor de radio is het ook zo. Men heeft opgenomen, wat heel Nederland horen mocht, terwijl men dingen heeft achterwege gelaten, die niet voor de oren van iedereen bestemd waren. Nu zouden wij over die hele Schooldag niet hebben geschreven, ware het niet dat er van verschillende zijden druk op ons was uitgeoefend. Want velen hebben zich gestoten aan dingen die gezegd zijn. En wij geloven: Terecht! Er is dan ook na de Schooldag nog een „stevig debat” geweest volgens Trouw/Kwartet op het plein bij de kerk. En de redactie-secretaris van „De Wekker”, doelende op hetzelfde geval, schreef over „een schaduw die daardoor op deze Schooldag viel”. Dat er dus meer aan de hand geweest is dan „niets”, is zonder meer duidelijk. Die er geweest zijn hebben het kunnen horen, en die er niet geweest zijn, willen we het een en ander vertellen. Niet omdat we dit graag doen, integendeel. Maar omdat we geloven dit te moeten doen. We willen het „Pand” blijven bewaren, en we willen ook de vrede bewaren. Daarom hebt u tot op heden nog niet kunnen merken, dat we in ons blad altijd met „scherp” zochten te schieten. Sommigen zouden dat wel hebben gewild. Doch, naar de overtuiging van de Commissie van Redactie van „Bewaar het Pand”, moeten we onze kracht daar niet in zoeken. Doch als er met „scherp” op je geschoten wordt, dan moet je wel in de verdediging. En dat is gebeurd op de Schooldag. Men heeft met „scherp” op ons geschoten. Niet rechtstreeks, maar om een hoekje. In militaire dienst (ik ben ook soldaat geweest en heb de oorlog in levende lijve meegemaakt) noemden we dit: Krombaan-geschut.

De spreker van 's morgens — we moeten man en paard noemen, om misverstand te voorkomen — Ds. M. Vlietstra, werd door velen met stichting beluisterd. Het zij tot zijn eer gezegd. Er had meer kunnen worden gezegd, maar dat blijft zo. Wat door hem gezegd is, daar kon men over nadenken.

De spreker van 's middags Drs. T. Bienen, daaromtrent hebben we andere geluiden vernomen. Geen wonder, hij liet zelf ook een ander geluid horen. Niet bepaald Christelijk Gereformeerd, dacht ik. Althans niet zoals ik „het van huis uit” gewend ben. Want we werden in de waan gebracht, zo kwam het althans zeker over, dat de gehele „belijdende gemeente” ook een „echt gelovige gemeente” is. We zijn allemaal echt broeders en zusters van elkaar. We hebben elkaar van de Heere Jezus gekregen. En we moeten elkaar ook zo aanvaarden. In het gewone leven kies je vrienden, maar in het kerkelijke leven krijg je vrienden, aldus spreker. Doch bij die „gekregen vrienden” behoren bepaald niet de Vrienden van „Bewaar het Pand”. Want die werden aangeduid als een bepaalde groep in ons kerkelijk leven, die naast het officiële kerkblad De Wekker een „eigen blad” willen hebben. En naast de officiële Schooldag willen ze „eigen dagen” organiseren. En wie weet, aldus ging de spreker vragend verder, wat we van die kant nog meer te verwachten hebben.

Het is voor een ieder, die geen vreemdeling in Jeruzalem is, duidelijk, dat met dit „eigen blad” ons blad bedoeld werd, en dat met die „eigen dagen” de ontmoetingsdagen van de vrienden van „Bewaar het Pand” bedoeld werden. De spreker had er dit duidelijkheidshalve rustig bij kunnen zeggen, want zo werd het door een ieder aangevoeld, en dit bracht veler gemoederen in beroering.

En dan die vraag: Wat hebben we van die kant nog meer te verwachten? Er zijn er die ons hebben gevraagd: Sturen jullie soms op een scheuring aan? Is dat van die kant te verwachten? Het is gevaarlijk om aan veronderstellingen te doen, doch het komt mij niet onmogelijk voor,

dat deze vraag in het achterhoofd gespeeld heeft van Drs. T. Bienen.

Als hij dit zou denken — ik schrijf niet: „vrezende” — wil ik hem en anderen, die hetzelfde mogelijk zouden kunnen denken, gerust stellen. Dat is voorlopig allerminst onze bedoeling. Ik geloof, als een enigszins ingewijde in het kerkelijke leven, te kunnen zeggen, dat men het aan de vrienden van „Bewaar het Pand” te danken heeft, dat er zich nog geen scheuring heeft voltrokken. Want was ons blad nooit verschenen en waren de ontmoetingsdagen nooit gehouden, dan zouden er honderden meer zijn, die de Christelijke Gereformeerde Kerken de rug hadden toegekeerd, zij het met een bloedend hart.

Doch omdat men in ons blad, dat helemaal niet volmaakt is, de oude klanken nog hoort, daarom blijft men nog wat men is en daarom zijn voor honderden de ontmoetingsdagen een steeds terugkerende verkwikking. En de offervaardigheid die men op die dagen toont, spreekt boekdelen. En het getal abonnees neemt gestadig toe.

Want men is er echt niet van gediend, dat in de prediking het geloof bij de gemeente „verondersteld” wordt. Dr. A. Kuijper leerde in zijn tijd „de veronderstelde wedergeboorte”, die terecht door onze kerken altijd is afgewezen. Doch wij hebben op vele plaatsen — prof. Wisse heeft daar in zijn tijd al voor gewaarschuwd — „het veronderstelde geloof” gekregen. D.w.z. Als men gedoopt is en belijdenis gedaan heeft, dan gaat men er zonder meer van uit, dat het voor tijd en eeuwigheid wel met je in orde is. Je moet dan alleen nog trouw naar het H.A. komen om in je geloof gesterkt te worden. En zo gaat men rustig naar de eeuwigheid, zonder dat er ooit iets gebeurd is. Terwijl er een volk is, dat er onder zit te zuchten, als ze week aan week zich het geloof aan horen praten, zonder te horen dat het van Boven gewerkt moet worden. Neen, we zijn er niet voor, verre vandaar, om de mens in de hoek van de dodelijke lijdelijkheid te drijven, zoals dit ons wel eens in de schoenen geschoven wordt, doch wel dat er gepredikt wordt, dat God het naar Zijn vrijmachtig welbehagen doen moet, en kan, en ook wil, en ook zal doen, bij al degenen, die Hem in der waarheid zoeken. Maar dan moet het ook een zoeken in waarheid zijn van „Hem”. Niet van de hemel, neen! van Hem! God is waardig om gediend te worden om Zijns Zelfswil. Als ik het dan niet doe, terwijl de Heere er mij toe opwekt, ga ik verloren om eigen schuld. Terwijl, als ik het doe — de Heere zoeken nl. — het Gods schuld is. Want ik zal het uit en van mij zelf nooit doen. Wanneer deze dingen in hun lengte en breedte gepredikt worden, dan wordt de zondaar op het allerdiepst vernederd en God op het allerhoogst verheerlijkt. Niets van de mens en het ál uit Hem, zo gaat de Kerk naar Jeruzalem. Zo is het ons van ouds geleerd, en zo is het overeenkomstig Gods Woord en naar de praktijk der Godzaligheid. En zo willen de Vrienden van „Bewaar het Pand” het blijven stellen, en op hun ontmoetingsdagen el-kander vertellen.

Wie er belangstelling voor heeft, leze ons blad en bezoeke de ontmoetingsdagen.

Mijn ruimte is weer gevuld. Ik hoop door dit stukje aan veler vragen beantwoord te hebben. Dat men er lering uit trekke. De volgende keer weer verder over „Gideon”. Gideon met z'n bende! Ja, daar zijn we nog niet aan toe. Maar ze hebben grote dingen verricht, in Godes kracht. Laten wij ook daarin zoeken te strijden.

Jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent.

Boekbespreking

ORANJE-KALENDER 1974

Deze mooie kalender wordt uitgegeven ten bate van kinderen-in-moeilijkheden. Het is een uitgave van de bekende vereniging PRO JUVENTUTE. Het is een maandkalender. Er komen vele mooie foto's van ons koninklijk huis op voor. Verschillende ervan zijn uit particulier bezit en dus nog niet eerder gepubliceerd. De kalender kost f 4,75 (verzendskosten f 1,25 extra) en is te bestellen bij kalender-aktie Pro Juventute Amsterdam, postbus 7101, tel. 020-790949, postgiro no. 517400.

ZONNEHUIS - KALENDER 1974

Deze bloemen-kalender is een uitgave van de Vereniging „Het Zonnehuis”. De prijs van deze kalender met unieke bloemenfoto's in prachtige warme kleuren is laag: f 2,75. Te verkrijgen na storting van f 3,75 (waarvan f 1,— voor porto-kosten) op gironummer 46 661 van de Vereniging „Het Zonnehuis” te Utrecht. Op de giro te vermelden: voor te zenden kalender.

De vereniging zorgt voor de verpleging van langdurig zieken en gehandicapten. Naast de bestaande 5 zonnehuizen is er een nieuw in aanbouw te Doorn als vervanging van het oude, waardoor ruim 100 bedden meer beschikbaar komen. De bouw van het grootste zonnehuis te Amstelveen vordert. Men steunt de vereniging door deze zonnehuis-kalender aan te schaffen.

KNIPKUNSTKALENDER 1974

Deze kalender is een uitgave van „De Macht van het kleine”, de organisatie tot steun aan het werk van de Chr. Ver. voor de verpleging van lijdens aan epilepsie. De kalender bevat reproducties van werk van de knipkunstenaars Lever en Root. De netto opbrengst komt ten goede aan het Instituut voor epilepsiebestrijding „Meer en Bosch/De Cruquishoeve” te Heemstede en wel voor de zorg voor de opgenomen epilepsiepatiënten, de instandhouding van 9 poliklinieken an-

nex maatschappelijk werkbureaus voor epilepsie en voor wetenschappelijk speurwerk. De kalender kost f 2,50. Bestelling door overschrijving van f 3,40 (f 0,90 portokosten inbegrepen) op girorekening 34781 t.n.v. De Macht van het Kleine te Heemstede, met vermelding: knipkunstkalender.

600 BIJBELSE VRAGEN EN ANTWOORDEN

uitgave drukkerij Gebr. Verloop, Oostkinderdijk 189, postbus 33, Alblasserdam.

Dit boekje bevat 601 eenvoudige vragen en antwoorden, 387 uit het O.T. en 214 uit het N.T. Het is samengesteld ten dienste van het onderwijs aan kinderen. De eerste vraag en antwoord luiden: wie heeft alles geschapen? — God — Genesis 1:1. De laatste vraag en antwoord: waarmee besluit de Bijbel? — De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen. In verschillende gevallen is de bewijspplaats

uit de Schrift vermeld, in andere gevallen niet. Het blijkt, dat er voor een dergelijk boekje nog wel plaats is. We stelden aan iemand enkele vragen, zoals ze in het boekje voorkomen. Het antwoord bleef soms achterwege. Het is een nuttig werkje voor kinderen, maar ook wel voor ouderen om hun kennis van de Schrift te toetsen en te vermeerderen. Het kan heel nuttig zijn, wanneer ouders met hun kinderen deze vragen en antwoorden behandelen. Uiteraard is er wel hier en daar een opmerking te maken, maar dat doen we niet uit waardering voor de inhoud in het algemeen. Voorzover we hebben kunnen nagaan is de inhoud op de Schrift gegrond.

De prijs is f 2,75, vermeerderd met 50 ct. porto. Meerdere exemplaren kosten: 2 t/m 10 ex. f 2,10 per ex., 11 t/m 50 ex. f 1,85 per ex., 51 t/m 100 ex. f 1,65 per ex. en 101 en meer ex. f 1,45 per ex.

B

Voor bijbels, boeken en muziek

Is LINDENBERG uniek!

Grote voorraad
Snelle levering,
ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 8 (postbus 4209)
ROTTERDAM-16
Telefoon 010 - 12 89 34

PLAATST

UW ADVERTENTIE

IN

„BEWAAR HET PAND”

600 BIJBELSE VRAGEN EN ANTWOORDEN

Leerzaam boekje voor onderwijs aan kinderen vanaf 6 jaar op catechisatie, zondagsschool en basisschool.

Voor kerkeraden, scholen e.d. speciale prijzen.

Vraag proefex. aan bij:
Drukkerij GEBR. VERLOOP,
Postbus 33, Alblasserdam,
Telefoon 01859 - 2474

Plaats Uw familieberichten

in

„BEWAAR HET PAND”

Is Afvallen

een probleem voor U?
Bij velen is dit probleem al opgelost door het gebruik van onze beslist onschadelijke

VERMAGERINGS-KRUIDEN

Kuur voor een maand f 8,50

(verzendskosten inbegrepen)

Drogisterij SIKKING

Barrevoetstraat 5
Haarlem
Telefoon 023-312882
Giro 190609

BINNENKORT VERSCHIJNT:

HET NIEUWE JERUZALEM

Een practicale verhandeling over Openbaring 21 door Prof. G. WISSE.

INHOUD: 1. De schepping vernieuwd. 2. Een brief uit de Hemel over de toekomstige Heerlijkheid. 3. De ontsluitte Bruid vertoond. 4. De gouden Lichtstad. 5. De Stad zonder tempel. 6. Het burgerschap. 7. Besluit.

Prof. Wisse schreef destijds in het voorwoord van dit boek: „Met name in onze dagen van donkerheid en gedruktheid, moge 's Heeren Kerk zich toch bijzonder laten toespreken door de Maranathaboodschap van haar Koning, Die komende is; en Wiens komst haar zoveel heil in uitzicht stelt, dat zij er Psalmen door zingen kan in de nacht” 120 bladzijden, onveranderde herdruk, helderwit papier, gebonden in mooie band f 11,90

Dr. H. F. KOHLBRUGGE: De gouden Scepter toegereikt.

Bijbels dagboek. 374 blz. royaal formaat. Mooi gebonden met stofomslag (verschijnt half oktober) f 19,50

KEUR UIT DE TAFELGESPREKKEN van Dr. MAARTEN LUTHER.

104 bladz. gebonden met stofomslag. Een pracht boekje voor geschenk (verschijnt half oktober) f 9,50

JOHN BUNYAN: Genade overvloeiende voor de voornaamste der zondaren.

Het levensverhaal van John Bunyan door hemzelf geschreven. 166 blz. met 15 illustraties van Harold Copping. Mooie uitgave, gebonden met stofomslag (Verschijnt eind september) f 13,90

Ds. W. F. LAMAN: Gods welbehagen betoond.

10 preken en 20 meditaties. Met levensschets van Ds. Laman door Ds. M. Tanis, 218 blz. met foto's, gebonden (uit voorraad leverbaar) f 13,50

RIK VALKENBURG: Wedloop met de dood.

Een nieuw boek met 43 uitermate spannende waar gebeurde oorlogsverhalen. Verhalen, dikwijls grenzende aan het ongelooflijke, maar toch echt gebeurd. Ca. 300 blz. met tientallen nog niet eerder gepubliceerde foto's, geheel gedrukt op kunstdruk-papier. Royaal formaat, mooi gebonden met stofomslag.

Prijs bij intekening f 22,50; na verschijning (ongeveer eind oktober) f 27,50

● Uw bestellingen worden direct of direct bij verschijning uitgevoerd door het van ouds bekende adres voor het betere boek:

Boekhandel - Uitgeverij

J. P. VAN DEN TOL,

Postbus 63, DORDRECHT.

WINKEL: Voorstraat 94 (tevens keuze uit duizenden tweede-hands boeken)

Telefoon 078 - 39558, na 19 uur 76308, b.g.g. 70957.

KOOPT U OOK BIJ ONZE ADVERTEERDERS?

Voor al uw boeken, bijbels en psalmboeken

BELEefd AANBEVELEND

Boekhandel Van Leeuwen

POSTBUS 39, URK

TELEFOON 05277 - 1783

NA 6 UUR TEL. 05250 - 1531

Na een langdurige ziekte heeft de Heere uit ons midden weggenomen onze innig geliefde moeder en oma, mevrouw

ELIZABETH HERMENET

gehuwd geweest met Pieter Baan,

op de gezegende leeftijd van 91 jaar.

Uit aller naam:

Mej. A. Baan

Krabbendijke, 26 september 1973

Doelstraat 32

De begrafenis heeft plaats gevonden op zaterdag 29 sept.

BENT U OOK EEN ORGELLIEFHEBBER?

HEBT U OOK INTERESSE VOOR

- ★ ORGELBOUW
- ★ ORGELCONCERTEN
- ★ ORGELBERICHTEN
- ★ ORGELEXCURSIES
- ★ ORGELMUZIEK

abonneert U dan voor slechts f 15,— per jaar op het maandblad „DE ORGELVRIEND”. Het grootste orgelblad van Nederland.

Even een telefoontje: 03490 - 16225 of 03490 - 20287 en U ontvangt een proefnummer gratis. U kunt ook een briefkaartje schrijven aan: Adm. „DE ORGELVRIEND”, Sibeliussstraat 2 te Amersfoort. Doet U het nu! Het is de moeite waard.

ZENDINGSVOND SLIEDRECHT

in het Kerkgebouw der Chr. Ger. Kerk, Kerkbuurt 72

D.V. woensdag 10 oktober 's avonds half acht.

Sprekers:

Ds. M. C. Tanis,
Ds. H. van Leeuwen

Onderwerp:

„De afgebroken Middelmuur”

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prekenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385 - 13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)